

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

KGP.410.004.05.2019

Paweł Osiewała
Prezydent Miasta Sieradza
Urząd Miasta Sieradza
Plac Wojewódzki 1
98-200 Sieradz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/014 Lokalne bezpieczeństwo energetyczne

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Sieradza ¹ , Plac Wojewódzki 1, 98-200 Sieradz
Kierownik jednostki kontrolowanej	Paweł Osiewała, Prezydent Miasta Sieradza, od 8 grudnia 2014 r. Poprzednio funkcję kierownika jednostki pełnił Jacek Walczak, Prezydent Miasta Sieradza, od 6 grudnia 2006 r. do 8 grudnia 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wykonanie obowiązku planowania zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy. 2. Kształtowanie polityki energetycznej gminy. 3. Działania w zakresie zapewnienia dostępności energii, ciepła i gazu. 4. Działania w zakresie zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko procesów zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe. 5. Działania w zakresie udziału klastrów energii w zapewnieniu lokalnego bezpieczeństwa energetycznego.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2015 r. do 30 czerwca 2019 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontroler	Lidia Różycka, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KGP/55/2019 z 22 maja 2019 r. (akta kontroli str.1-2)

¹ Dalej: Urząd Miasta.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Działania w zakresie realizacji zadań własnych gminy miejskiej Sieradz⁴ dotyczących zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe nie w pełni zapewniały bezpieczeństwo. Miasto zapewniło ciągłość dostaw nośników energii, jednak nie zapewniło dostępu do sieci gazowej w pożądanym stopniu. Miasto podejmowało skuteczne działania w zakresie zmniejszenia negatywnego wpływu procesów zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepło na środowisko.

*Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta Sieradza*⁵, jako główne narzędzie w planowaniu i organizacji zaopatrzenia w energię i paliwa, zostały przyjęte 9 czerwca 2015 r., tj. po trzech latach i prawie trzech miesiącach od wymaganego terminu⁶. Ponadto Gmina nie dokonała aktualizacji *Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe*. Opóźnienie w tym zakresie wyniosło dotychczas ponad rok⁷.

W *Założeniach* nie zawarto zamierzeń w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej wskazującej obszary planowanego rozwoju sieci elektrycznej, gazowej i ciepłej. Nie zawierały też skonkretyzowanych lokalnych priorytetów rozwoju poszczególnych systemów dystrybucji nośników energii, a także wynikających z tego kierunków działań. Uwzględniono w nich jedynie zadania inwestycyjne wynikające z planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się na terenie miasta dystrybucją ciepła i energii elektrycznej⁸, przy czym plan Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej sp. z o.o.⁹ obowiązywał tylko do końca 2015 r. Wskutek nierzetelnie opracowanych *Założeń* nie pełniły one roli skutecznego narzędzia kształtowania polityki Miasta w zakresie planowania i organizacji zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Na podstawie tak sformułowanych ogólnych propozycji działań nie można było bowiem rzetelnie i wiarygodnie zaspokoić potrzeby odbiorców w zakresie dostarczania poszczególnych nośników energii. Brak wskazania w tym dokumencie obszarów przewidzianych do rozwoju sieci mógł stanowić dla przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem lub dystrybucją paliw gazowych lub energii elektrycznej i ciepłej podstawę do odmowy przyłączenia do sieci. Powodowało to ryzyko niezaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie przyłączenia do sieci energetycznej, wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 10 kwietnia 2007 r. *Prawo energetyczne*¹⁰. Przypadki odmowy przyłączenia do sieci gazowej oraz bardzo mały dostęp do niej (3,8% w 2018 r.) świadczą o bardzo niskiej dostępności do sieci gazowej.

W Urzędzie nie opracowano zasad monitorowania wdrażania *Założeń do Planu Zaopatrzenia*, a także do dnia zakończenia kontroli nie sporządzono raportów z realizacji *Programu niskiej emisji* oraz *Programu Ochrony Środowiska*. Miasto prowadziło monitoring innych strategicznych dokumentów określających politykę

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: Miasto lub Sieradz.

⁵ Uchwała Rady Miejskiej nr VIII/52/2015 w sprawie przyjęcia *Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta Sieradza na lata 2014-2030* z dnia 9 czerwca 2015 r. Dalej: *Założenia do Planu Zaopatrzenia* lub *Założenia*.

⁶ Zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy – *Prawo energetyczne* oraz o zmianie niektórych innych ustaw Dz.U. z 2010 r. nr 21 poz.104, ze zm. (ustawa zwana dalej: *ustawą o zmianie Prawa energetycznego*) termin na uchwalenie *Założeń do planu zaopatrzenia* lub aktualizacji posiadanych *Założeń* upłynął 12 marca 2012 r.

⁷ Aktualizacja *Założeń* powinna być wykonana, co najmniej raz na trzy lata, tj. do dnia 8 czerwca 2018 r.

⁸ Dystrybucją ciepła na terenie miasta zajmowało się Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Sieradzu, natomiast dystrybucją energii elektrycznej PGE Dystrybucja SA Oddział Łódź.

⁹ Dalej: PEC.

¹⁰ Dz. U. z 2019 poz. 755, ze zm. Dalej: *Prawo energetyczne* lub *upe*.

rozwoju Miasta oraz obowiązującego *Programu Ochrony Powietrza*¹¹, w których zawarto zadania w zakresie lokalnego bezpieczeństwa energetycznego oraz sporządzała wymagane dokumentami strategicznymi sprawozdania i raporty.

Gmina podjęła skuteczne działania mające na celu ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko procesów zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe realizując wymianę niskoemisyjnych źródeł ciepła. W celu zabezpieczenia środków na realizację powyższych działań, Gmina trzykrotnie aplikowała o fundusze do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi¹², w tym dwa razy skutecznie. Złożyła też wniosek o środki na poprawę jakości powietrza¹³ poprzez zwiększenie udziału OZE w wytwarzaniu energii. Nie otrzymała jednak dofinansowania.

Podejmując działania zmierzające do budowy ciepłowni geotermalnej, na zlecenie Gminy wykonany został otwór geotermalny GT-1 o głębokości 1 475 m. Wartość prac wyniesie blisko 13 mln zł, większość z tej kwoty pozyskana została przez Urząd Miasta ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Jako przykład dobrej praktyki należy wskazać realizację od 2017 r., z inicjatywy Prezydenta Miasta Sieradza w ramach projektu „Sieradz bierze oddech”, programu dopłat do zmiany źródła ogrzewania budynków poprzez przyłączenia do sieci ciepłej PEC. Środki na ten cel pozyskiwane były z dywidendy, którą Gmina Miasto Sieradz otrzymuje z PEC. Dofinansowano 37 przyłączy do sieci ciepłej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykonanie obowiązku planowania zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy

1.1 Stan infrastruktury energetycznej oraz sposób zaopatrzenia odbiorców w nośniki energii

Opis stanu faktycznego

Miasto Sieradz zajmowało obszar o powierzchni 51,22 km² i liczyło 41,6 tys. mieszkańców. Liczba ludności w latach 2014-2018 zmalała o 1 472 osoby (tj. 3,4%). Gęstość zaludnienia w 2018 r. wynosiła 812 os./km² i była niższa, niż w 2014 r. o 29 osób (841 os./km²).

Do utrudnień w rozwoju systemów energetycznych na terenie Sieradza w *Zmianie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Sieradza* z dnia 28 lutego 2019 r.¹⁵ zaliczono obszar szczególnego zagrożenia powodzią obejmujący tereny położone w dolinie Warty, Żegliny i Myi o powierzchni 7,33 km² (14,3% powierzchni Miasta), ponadto Nadwarciański Obszar Chronionego Krajobrazu, którego część (13,28 km², tj. 26% powierzchni) leży w granicach Miasta, oraz dolina rzeki Warty tworząca istotny w skali kraju korytarz ekologiczny wymagający bezwzględnej ochrony.

¹¹ Dalej: POP.

¹² Dalej: WFOŚiGW w Łodzi.

¹³ Do WFOŚiGW w Łodzi.

¹⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁵ Przyjętego uchwałą nr VI/41/2019 Rady Miejskiej w Sieradzu, w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Sieradza. Dalej: *Studium 2019*.

System ciepłowniczy

Na terenie Sieradza w latach 2014-2018 funkcjonowały następujące źródła ciepła: dwa systemowe (ciepłownie), 27 kotłowni lokalnych (cztery kotłownie zakładowe oraz 23 kotłownie działające w budynkach mieszkalnych oraz użyteczności publicznej), a także indywidualne źródła ciepła o niskiej emisji, których w 2018 r. było ok. 2 915 szt.¹⁶

W latach 2014-2018¹⁷ największy udział w zaopatrzeniu odbiorów w ciepło miało ogrzewanie elektryczne, wynoszące odpowiednio: 32,16%, 51,36%¹⁸, 31,20%, 33,39% i 32,27%. Miejski system ciepłowniczy zaopatrywał odpowiednio: 31,72%, 21,94%, 30,69%, 28,74% i 27,53% odbiorców. Ogrzewanie węglowe stanowiło odpowiednio: 25,34%, 17,43%, 23,06%, 21,01% i 20,22%. Od 2014 r. udział gazu sieciowego w zaopatrywaniu odbiorców w ciepło sukcesywnie rósł i wynosił odpowiednio: 2,32%, 3,46%, 7,36%, 9,83% by w 2018 r. osiągnąć 12,81%. Natomiast udział OZE w latach 2014-2017 wynosił 0,01-0,02%, a w 2018 r. wzrósł do 0,42%.

Wytwarzaniem i dystrybucją ciepła na terenie Miasta zajmowało się Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o.o.¹⁹ System ciepłowniczy zasilany dwa skorelowane źródła ciepła: ciepłownia CM-1 oraz CM-2²⁰. Ciepłownia CM-1 ze względu na większe moce zainstalowane kotłów (58,15 MW) pracowała podstawowo w sezonie grzewczym. Ciepłownia CM-2 pracowała podstawowo w okresie letnim²¹ oraz jako źródło szczytowe w okresie zimowym.

Na koniec 2018 r. długość eksploatowanych przez PEC sieci ciepłowniczych (przesyłowej i rozdzielczej) oraz przyłączy do budynków w porównaniu do 2014 r. zwiększyła się odpowiednio o 3,72 km (z 29,474 km do 29,846 km) oraz o 2,184 km (z 14,431 km do 16,615 km). Udział sieci preizolowanych w sieciach ciepłowniczych w latach 2014-2018 wzrósł z 65,90% do 71,60%, tj. o 5,7 punktu procentowego.

Wielkość strat ciepła w systemie ciepłowniczym Gminy w latach 2014-2018 wzrastała i wynosiła odpowiednio: 45 679 GJ, 48 420 GJ, 48 008 GJ, 53 118 GJ i 52 081 GJ. Ilość zamówionej mocy cieplnej w latach 2014-2017 pozostawała na podobnym poziomie (65,64-65,97MW, MW). W 2018 r. nastąpiło zwiększenie ilości mocy zamówionej do 71,29 MW, tj. o 5,44 MW w stosunku do poprzedniego roku. Zużycie ciepła przez odbiorców w ramach miejskiego systemu ciepłowniczego od roku 2014 do 2017 wzrosło z 405 622,81 GJ do 443 146,53 GJ (największy wzrost nastąpił w latach 2016 i 2017), by w 2018 r. nieznacznie zmaleć do poziomu 441 158,91 GJ.

System elektroenergetyczny

Sieradz był zasilany w energię elektryczną z trzech niezależnych sieci 110 kV.

W *Studium 2019* wskazano, że na terenie miasta funkcjonowało około 230 stacji transformatorowych 15/04 kV, a ich stan oraz ilość należy uznać za zadowalający i wystarczający. Rezerwa mocy kształtowała się na poziomie 50%.

Dostarczaniem energii elektrycznej do odbiorców na terenie Sieradza zajmowała się PGE Dystrybucja SA z siedzibą w Lublinie, Oddział Łódź. Liczba odbiorców

¹⁶ Za lata 2014-2017 Gmina nie posiadała danych.

¹⁷ Dane dotyczące: węgla, drewna, oleju opałowego i LPG są danymi szacunkowymi Urzędu Miasta.

¹⁸ Przyczyną wzrostu sprzedaży energii elektrycznej w 2015 r., jak wynika z wyjaśnień PGE Dystrybucja SA, mogło być większe zużycie energii elektrycznej przez zakład przemysłowy znajdujący się na terenie miasta Sieradz.

¹⁹ Dalej: PEC.

²⁰ Obydwie opalane węglem kamiennym.

²¹ Łączna moc cieplna dwóch kotłów to 16,0 MW.

w kontrolowanym okresie wzrosła z 21 050 w 2014 r. do 21 760 w 2018 r., tj. o 710 (3,37%). Długość sieci dystrybucyjnej średniego²² i niskiego napięcia²³ w latach 2014-2018 zwiększyła się z 449,48 km do 478,45 km, tj. o 28,97 km (6,45%). Wzrost liczby odbiorców oraz zwiększenie sieci dystrybucyjnej przełożyło się również na ilość sprzedanej energii, która w okresie od 2014 do 2018 r. zwiększyła się z 114,3 tys. MWh do 143,6 tys. MWh, tj. o 29,39 tys. MWh (25,63%). Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na jednego odbiorcę w skali roku w latach 2014-2018 kształtowało się w przedziale od 1 647 kWh (2015 r.) do 1 733 kWh (2017 r.).

W latach 2014-2016 na terenie Sieradza nie było instalacji OZE. W 2017 r. było osiem²⁴ instalacji OZE o zainstalowanej mocy 0,04 MW, które wyprodukowały 10,76 MW, a w 2018 r. instalacji takich było 16 o mocy zainstalowanej 2,11 MW, które wyprodukowały 1 807,65 MW energii elektrycznej.

(akta kontroli str.: 122-332, 460-467, 753-755)

System gazowniczy

Dystrybutorem gazu w Sieradzu była Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. Rejon Dystrybucji Gazu w Sieradzu²⁵. Długość gazociągów (bez przyłączy) na terenie Sieradza w latach 2014-2018 zwiększyła się z 40,46 km do 46,06 km, tj. o 5,6 km (13,84%). Liczba przyłączy wzrosła z 99,41 szt./km w 2014 r. do 107,85 szt./km w 2018 roku, tj. o 8,44 szt./km (8,49%), zaś ich całkowita długość zwiększyła się w tym okresie z 5,623 km w 2014 r. do 8,948 km w 2018 r., tj. o 3,3 km (59,13%). W kontrolowanym okresie wzrosła również ilość użytkowników gazu z 607 w 2014 r. do 3 560 w 2018 r., tj. o 2 953 (486,49%). Udział ludności korzystającej z sieci gazowej zwiększył się z 2,9% w 2014 r. do 3,8% w 2018 r. Roczne zużycie gazu w stosunku do 2014 r. zwiększyło się znacznie z 751 tys. m³ do 5 198 tys. m³ w 2018 r., tj. o 4 447 tys. m³ (592,14%).

Miasto nie było uczestnikiem klastrów energii oraz do dnia zakończenia kontroli nie było zaangażowane w utworzenie takiego klastra.

(akta kontroli str.: 122-332, 460-467, 678-695, 753-755)

Stan jakości powietrza w Sieradzu

Główne źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza w Sieradzu stanowiły ciepłownie miejskie i przemysłowe, a także rozproszone źródła emisji z sektora komunalno-bytowego i zanieczyszczenia komunikacyjne (tzw. emisja niska). Ocenę stanu powietrza w Sieradzu Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska do roku 2016 przeprowadzał na podstawie wyników uzyskanych w stacji pomiarowej, zlokalizowanej przy ul. Grunwaldzkiej 28. Następnie pomiary dokonywane były w punkcie przy ul. Polnej 18/20. W latach 2014-2018 w Sieradzu zidentyfikowano następujące przekroczenia dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. *w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu*²⁶:

- 1) 24-godzinna wartość poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀ - liczba dni ze stężeniem średnim dobowym przekraczającym 50 µg/m³ w latach 2014-2018 wynosiła odpowiednio 88, 68, 61, 55 i 65 dni;
- 2) średnia roczna wartość poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu PM₁₀ w roku 2015 przekroczona poza obszarem reprezentatywności stacji (określono na podstawie wyników matematycznego modelowania jakości powietrza);

²² Dalej: SN.

²³ Dalej: nN.

²⁴ Fotowoltaika.

²⁵ Dalej: PSG.

²⁶ Dz. U. poz. 1031, dalej: rozporządzenie MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

- 3) średnia roczna wartość poziomu docelowego stężenia benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ w latach 2014-2018 wynosiła odpowiednio 4,01 ng/m³, 3,92 ng/m³, 5,45 ng/m³, 3,95 ng/m³ oraz 3,96 ng/m³ (przy dopuszczalnym poziomie 1 ng/m³);
- 4) średni maksymalny poziom stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} w powietrzu wg modelowania wyniósł w latach 2015-2017 odpowiednio: 31 µg/m³, 27 µg/m³ i 30 µg/m³ (przy poziomie dopuszczalnym średniorocznego stężenia 25 µg/m³).

Stężenie pozostałych substancji wymienionych w powyższym rozporządzeniu (dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, benzenu oraz tlenku węgla) w latach 2014-2018 w Sieradzu nie przekroczyło poziomów dopuszczalnych i docelowych.

(akta kontroli str. 749-754)

1.2 Realizacja zadań w zakresie opracowania i przyjęcia założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe

Opis stanu faktycznego

Na podstawie art. 17 *ustawy z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz o zmianie niektórych innych ustaw*²⁷ gminy miały obowiązek przyjęcia założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe lub aktualizacji posiadanych *Założeń* w terminie dwóch lat od wejścia w życie tej ustawy, tj. do dnia 12 marca 2012 r. Rada Miejska w Sieradzu podjęła uchwałę nr VIII/52/2015 w sprawie przyjęcia *Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta Sieradza na lata 2014-2030* w dniu 9 czerwca 2015 r. Dokument ten, zgodnie z art. 19 ust. 3 *ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne*²⁸, zawierał m.in. ocenę aktualnego stanu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, ocenę stanu powietrza atmosferycznego w Sieradzu, prognozę potrzeb energetycznych do 2030 r., przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych, możliwości wykorzystania paliw ze źródeł lokalnych i wykorzystania istniejących nadwyżek lokalnych zasobów paliw i energii oraz zakres współpracy z innymi gminami.

Gmina nie dokonała aktualizacji *Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe*. Według art. 19 ust. 2 *up* projekt założeń powinien być aktualizowany, co najmniej raz na 3 lata. Termin aktualizacji *Założeń* upłynął w dniu 8 czerwca 2018 r.

Sekretarz Miasta wyjaśnił²⁹, że Urząd Miasta w dniu 29 lipca 2019 r. przedstawił potencjalnemu wykonawcy treść umowy na wykonanie pracy badawczo-usługowej pn. *aktualizacja Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta Sieradza na lata 2014-2020*³⁰. Realizację umowy podzielono na dwa etapy: pierwszy z terminem wykonania do dnia 15 października 2019 r. obejmujący wykonanie *aktualizacji Założeń do planu zaopatrzenia 2014-2020* oraz drugi z terminem do 30 listopada 2019 r. polegający na przygotowaniu projektu uchwały zatwierdzającej przygotowany dokument na sesji Rady Miejskiej w Sieradzu. Planowany koszt wykonania aktualizacji to 19,2 tys. zł brutto. Kierownik Referatu Ekologii i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta wyjaśnił³¹, że potencjalny wykonawca zgłosił zastrzeżenia dotyczące proponowanego przez Gminę okresu aktualizacji (do 2020 roku³²), wskazując okres

²⁷ Dz.U. Nr 21, poz. 104 ze zm.

²⁸ Dz.U. z 2019 r. poz. 755 ze zm.

²⁹ Pismo z dnia 6 sierpnia 2019 r.

³⁰ Dalej: aktualizacja Założeń do Planu Zaopatrzenia 2014-2020.

³¹ Pismo z dnia 12 i 14 sierpnia 2019 r.

³² Gmina planowała aktualizację *Założeń do planu* do roku 2020, tak by ujednolicić zapisy tego dokumentu z aktualizacją PGN.

do 2034 r. oraz potrzebę zaktualizowania bilansu energetycznego Sieradza i przyjęcia 2018 r. jako bazowego. Zmiany te, według wyjaśnień, będą wymagały więcej czasu na pozyskanie i opracowanie danych, zmiany terminu realizacji aktualizacji *Założeń* oraz zwiększenia wynagrodzenia za opracowanie dokumentu³³. W dniu 14 sierpnia 2019 r. Kierownik Referatu Ekologii i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta złożył do Prezydenta Sieradza zapotrzebowanie na zwiększenie środków budżetowych z przeznaczeniem na aktualizację *Założeń*.

(akta kontroli str.: 122-332, 806-867, 877-885, 894-895)

W celu opracowania *Założeń do Planu Zaopatrzenia wykonawca*³⁴ wykorzystał:

- 1) strategiczne dokumenty miasta Sieradza, województwa i kraju, w tym m.in.: *Strategia Rozwoju Miasta na lata 2010-2020*³⁵, *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Sieradza*³⁶, *Plan rozwoju lokalnego miasta Sieradza na lata 2007-2015*³⁷, *Program Ochrony Środowiska miasta Sieradza*³⁸, *Program Ochrony Powietrza dla powiatu sieradzkiego*³⁹ oraz *Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku*⁴⁰; dane GUS, dotyczące m.in. liczby mieszkańców, zasobów mieszkaniowych, liczby działających podmiotów gospodarczych, sposobu ogrzewania mieszkań, liczby odbiorców gazu i zużycia gazu;
- 2) dane z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi o emisji zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych;
- 3) dane od zarządców budynków dotyczące charakterystyki budynków mieszkaniowych wielorodzinnych w Sieradzu oraz z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego dotyczące charakterystyki kotłowni na terenie Sieradza;
- 4) plany zagospodarowania nowych terenów na cele mieszkaniowe, informacje o planowanych budowach nowych zakładów produkcyjnych wymagających dostępu do nośników energii;
- 5) dane z inwentaryzacji (ankietyzacja) odbiorców energii;
- 6) dane otrzymane od lokalnych dystrybutorów systemów ciepłowniczego, elektroenergetycznego oraz gazowniczego (PEC, PGE oraz PSG) dotyczące m.in. liczby i grup odbiorców poszczególnych nośników energii, dostępności do istniejącej infrastruktury energetycznej, poziomu zużycia energii cieplnej i elektrycznej oraz stanu sieci energetycznych, założeń zawartych w planach rozwoju przedsiębiorstw energetycznych opracowanych na podstawie art. 16 *Prawa energetycznego*.

Na podstawie informacji z planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych w *Założeniach do Planu Zaopatrzenia* podano, że:

- PEC w planie obejmującym okres do 2015 r. założyło wykonanie 13 przyłączy do budynków o długości 508 m bieżących oraz budowę systemu kogeneracyjnego w oparciu o biomasę o mocy cieplnej 6,5 MW i mocy

³³ Zwiększenie środków o kwotę 14 800 zł (łącznie do kwoty 33 988 zł) planowane było na sesji Rady Miejskiej w Sieradzu w dniu 30 sierpnia 2019 r.

³⁴ Główny Instytut Górnictwa w Katowicach.

³⁵ Uchwała nr XLV/388/2010 Rady Miejskiej w Sieradzu z dnia 8 czerwca 2010 r. Dalej: *Strategia*.

³⁶ Załącznik nr 2 do Uchwały Nr XXXIII/294/2009 Rady Miejskiej w Sieradzu z dnia 18 czerwca 2009 r. Dalej: *Studium*.

³⁷ Przyjęty uchwałą nr XVI/137/2007 Rady Miejskiej w Sieradzu z dnia 27 grudnia 2007 r.

³⁸ Przyjęty uchwałą nr XXII/199/2004 Rady Miejskiej w Sieradzu z dnia 16 września 2004 r. Dalej: *Program Ochrony Środowiska lub POŚ*.

³⁹ Uchwała Nr XXXV/690/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy w województwie łódzkim w celu osiągnięcia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10 oraz planu działań krótkoterminowych. Nazwa strefy: strefa łódzka. Kod strefy: PL1002. (Dz. Urz. Woj. Łódz. z 2013 r. poz. 3471). Dalej: *Program Ochrony Powietrza lub POP*.

⁴⁰ Załącznik do uchwały Nr 202/2009 Rady Ministrów z 10 listopada 2009 r. (M.P. z 2010 r. Nr 2, poz. 11) – dalej *Polityka Energetyczna Polski*.

elektrycznej 730 kW (przewidywany koszt 19 mln zł, okres realizacji 2015-2017). W 2015 r. założono również modernizację odpylania spalin z kotła WR 10 w CM-2.

- PGE w planie rozwoju na lata 2014-2019 zaplanowało m.in. działania mające na celu przyłączenie nowych odbiorców, w tym: budowę 220 szt. przyłączy o łącznej długości 7 km, budowę dwóch stacji transformatorowych wnetrzowych oraz pięciu słupowych SN/nN, budowę 1,9 km linii kablowych SN i 11,0 km linii kablowych oraz 0,15 km linii napowietrznych nN. Ponadto zaplanowano wymianę awaryjnej linii SN w dziewięciu lokalizacjach, skablowanie linii napowietrznej SN w sześciu lokalizacjach, przebudowę czterech stacji transformatorowych. Modernizacją planowano objąć linię 110 kV „Sieradz-Jawor-Wróblew-Błaszk” przebudowując odcinek jednotorowy o długości 21 km z zastosowaniem przewodów o przekrojach 240 mm² i dostosowując odcinek dwutorowy o długości 11 km do pracy w temperaturze +80°C oraz budowę⁴¹ 4,1 km i wymianę 2,59 km linii SN kablowych ponadto planowano wymianę transformatora 110/15kV na jednostkę o mocy znamionowej 16MVA. Zamierzenia modernizacyjne obejmowały również m.in. modernizację i przebudowę linii napowietrznych nN, modernizację linii SN między stacjami transformatorowymi.
- PSG nie wskazało konkretnych zadań zaplanowanych do realizacji na terenie Sieradza. Stwierdzono natomiast, że według PSG rezerwy gazu pozwalają na bieżące przyłączenie nowych odbiorców wraz z rozwojem gazyfikacji. Podkreślono, że rozwój sieci gazowej uzależniony jest od rozwoju miasta i pojawieniu się nowych odbiorców a kwestia przyłączy uzależniona będzie od uwarunkowań technicznych i ekonomicznych uzasadniających rozbudowę sieci.

W związku ze zleceniem podmiotowi zewnętrznemu przygotowania aktualizacji projektu *Założeń*, Miasto nie występowało na podstawie art. 19 ust. 4 *upe* do przedsiębiorstw energetycznych o nieodpłatne udostępnienie Prezydentowi planów rozwoju w zakresie dotyczącym terenu miasta Sieradza oraz propozycji niezbędnych do opracowania tych dokumentów.

(akta kontroli str. 122-467, 682, 875-885)

W *Założeniach do Planu Zaopatrzenia* stan systemu ciepłowniczego oraz elektroenergetycznego uznano za dobry i zapewniający wysokie bezpieczeństwo zaopatrzenia w ciepło oraz powszechną dostępność do energii elektrycznej. W odniesieniu do stanu systemu gazowego stwierdzono, że było niewielkie pokrycie terenu Miasta siecią gazowniczą, wskazując, iż długość sieci gazowej sukcesywnie rośnie, a stan techniczny sieci jest dobry. W oparciu o rosnące zużycie energii cieplnej z lat 2011-2013⁴² oraz zakładane działania związane z eliminowaniem źródeł ciepła niskiej emisji oraz *Politykę energetyczną Polski do roku 2030* zakładającą zmniejszenie potrzeb cieplnych w wyniku poprawy efektywności energetycznej procesów wytwarzania i użytkowania paliw i energii na cele grzewcze, założono zmniejszenie rocznego zapotrzebowania na energię cieplną do 2030 r. od 129 593 GJ do 125 274 GJ⁴³. W przypadku energii elektrycznej w związku ze wzrostem zużycia tego nośnika energii w latach 2009-2013 w taryfach G i C⁴⁴ oraz zakładaną poprawą stanu oświetlenia ulic i placów, a także zastępowanie niskoemisyjnymi nowoczesnymi systemami grzewczymi wykorzystującymi energię elektryczną (np. pompy ciepła, piece akumulacyjne),

⁴¹ Z demontażem istniejącej napowietrznej linii.

⁴² W latach 2011-2013 kształtowało się na poziomie odpowiednio: 441 746 GJ, 463 163 GJ i 466 536 GJ.

⁴³ Z wyłączeniem transportu.

⁴⁴ Spowodowanej zwiększeniem ilości używanego sprzętu AGD i RTV.

założono dalszy wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną na poziomie 58%⁴⁵ w stosunku do stanu z 2013 r., tj. od 115 617 MWh do 182 973 MWh w 2030 r. Z kolei zapotrzebowanie na gaz sieciowy szacowano na podstawie zużycia w latach 2011-2013⁴⁶, które nieznacznie spadło (o 2,3%) mimo wzrostu ilości odbiorców (o 55%), oraz danych zawartych w *Polityce energetycznej Polski do roku 2030*, gdzie zakładano wzrost zużycia gazu ziemnego w perspektywie do roku 2030 o ok. 38%⁴⁷ w stosunku do zużycia z 2013 r. Ze względu na mały udział tego paliwa w strukturze bilansu energetycznego Miasta oraz niewielkie pokrycie terenu Miasta siecią gazowniczą, wzrost zużycia przyjęto na nieco niższym poziomie wynoszącym 30% w porównaniu do 2013 r. Oszacowano, że prognozowane zapotrzebowanie w roku 2030 wyniesie 5 469,06 tys. m³.

W zakresie racjonalizacji użytkowania ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych oraz stosowania środków poprawy efektywności energetycznej zalecono opracowanie *Lokalnego planu dotyczącego efektywności energetycznej dla Miasta Sieradza*, a w ramach działań organizacyjnych i zarządczych zaproponowano wdrożenie monitoringu zużycia energii w obiektach użyteczności publicznej oraz pozostałych obiektach zarządzanych przez Miasto. Prezydent Miasta wyjaśnił⁴⁸, że Urząd Miasta, a także podległe mu jednostki organizacyjne (szkoły, przedszkola, SCK, MOSiR, biblioteki) monitorują zużycie energii, paliw i wody oraz ich koszt w budynkach przez siebie administrowanych. Wskazano, że budynki użyteczności publicznej zarządzane przez Miasto zostały poddane termomodernizacji prawie w 75%, co wpłynęło na ograniczenie zużycia w nich energii na cele grzewcze, natomiast komunalne budynki mieszkalne należy termomodernizować.

Przeprowadzono także ocenę możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii z uwzględnieniem skojarzonego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej. Wskazano, że w Sieradzu „nie wykryto aktualnie nadwyżek lub lokalnych zasobów paliw i energii w ilościach uprawniających do analizy możliwości skojarzonego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej”.

Analizie poddano również możliwość wykorzystania OZE w perspektywie do roku 2030. Stwierdzono, że możliwe do wykorzystania zasoby OZE stanowić mogą: energia słoneczna (w sezonie letnim do podgrzewania wody i w suszarnictwie oraz w sezonie zimowym do celów grzewczych), energia wiatru do turbin małej mocy, energia geotermalna płytka (poprzez stosowanie do ogrzewania budynków pomp ciepła) oraz biomasa w postaci drewna opałowego lub pelletów (w indywidualnych i lokalnych źródłach ciepła). Nie podano natomiast ile i jakich instalacji OZE może powstać docelowo w Sieradzu. W *Założeniach* podsumowano, iż na terenie miasta wykorzystywano energetycznie: drewno opałowe z lasów - spalane w indywidualnych piecach, instalację solarną do wspomagania kotłowni na biomasę w celu uzyskania ciepłej wody użytkowej⁴⁹ w hali sportowej oraz instalację solarną w budynku użyteczności publicznej do uzyskania c.w.u. W perspektywie najbliższych lat na terenie Miasta planowano następujące, istotne inwestycje w OZE: dwie farmy fotowoltaiczne wraz z infrastrukturą towarzyszącą o mocy 1,6 MW i 1,4 MW, budowę bioelektrociepłowni o mocy elektrycznej 27 MW i mocy cieplnej 20 MW zasilanej biopłynami wytwarzanymi z odnawialnych źródeł energii oraz inwestycję realizowaną przez PEC dotyczącą budowy elektrociepłowni na biomasę o mocy elektrycznej 730 kW i mocy cieplnej 6,5 MW.

⁴⁵ W grupie gospodarstw domowych po uwzględnieniu zmniejszenia liczby mieszkańców miasta, wzrost ten założono na poziomie niższym, tj. 46%.

⁴⁶ Wynosiło odpowiednio: 4 043,2 m³, 3 966,8 m³ i 3 950,4 m³.

⁴⁷ W wyniku zastępowania węgla innymi źródłami ciepła.

⁴⁸ W piśmie z dnia 16 września 2019 r.

⁴⁹ Określenia używa się w odniesieniu do ogrzanej wody używanej głównie do celów sanitarnych. Dalej: c.w.u. Źródło: <http://www.ogrzewamy.pl/pojecia/c-w-u-ciepła-woda-użytkowa>.

We wnioskach wynikających z oceny możliwości zaspokojenia potrzeb Miasta w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe w perspektywie roku 2030 stwierdzono, że analiza przebiegów tych sieci wskazuje, że na terenie Miasta dostęp do nich nie jest pełny, sieć gazownicza przebiega jedynie w zachodnio-północnej i południowej części Miasta, a najbardziej rozgałęziona jest w części południowej. Sieć ciepłownicza dostępna jest głównie w centralnej części Miasta. Ogólnie stan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe zapewnia bezpieczeństwo dostaw w najbliższych latach, a w perspektywie roku 2030 w świetle obserwowanych trendów ograniczania potrzeb ciepłych i zawartych zamierzeń w planach rozwoju przedsiębiorstw energetycznych zapewnia bezpieczeństwo energetyczne Miasta. Rozwój zastosowania OZE będzie istotnym czynnikiem zwiększającym bezpieczeństwo energetyczne Miasta w aspekcie dywersyfikacji źródeł energii.

W części *Założeń* dotyczącej współpracy z innymi gminami ustalono, że w zakresie zaopatrzenia w energię ciepłą, gaz sieciowy i energię elektryczną współpraca pomiędzy sąsiadującymi gminami nie jest prowadzona. Stwierdzono, że „systemy: ciepłowniczy, elektroenergetyczny i gazowniczy należą do przedsiębiorstw ponad regionalnych i działają niezależnie od władz Miasta”.

(akta kontroli str.: 115-332, 977-978)

Założenia do Planu Zaopatrzenia przyjęto zgodnie z procedurami określonymi w art. 19 ust. 5-8 *Prawa energetycznego*, w tym:

- projekt *Założeń do Planu Zaopatrzenia* był zaopiniowany pozytywnie przez samorząd województwa łódzkiego Uchwałą nr 435/15 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 21 kwietnia 2015 r. w zakresie koordynacji współpracy z innymi gminami oraz w zakresie zgodności z polityką energetyczną państwa;

Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego zgłosił następujące zalecenia do przedstawionego projektu *Założeń*: zamieszczenia w opracowaniu informacji o objęciu miasta Sieradza od 2009 r. programem ochrony powietrza, zawarcia aktualnej informacji dotyczącej aktualnego stanu zanieczyszczenia powietrza dla miasta Sieradza oraz przedstawienia obszarów przekroczeń dla Sieradza.

Zalecenia samorządu województwa, przedstawione do projektu *Założeń do Planu Zaopatrzenia*, zostały w pełni uwzględnione.

- projekt *Założeń* został wyłożony do wglądu publicznego na okres od 4 do 25 marca 2015 r., tj. 21 dni. Na stronie internetowej Urzędu Miasta zostały zamieszczone: informacja o przebiegu konsultacji społecznych, projekt *Założeń* oraz ankieta mająca na celu zebranie opinii społeczeństwa.

W trakcie konsultacji społecznych wpłynęło jedno pismo z uwagami do projektu *Założeń*. W protokole nr 1/2015 ze wspólnego posiedzenia Komisji Rady Miejskiej w Sieradzu z dnia 9 czerwca 2015 r. stwierdzono, że zgłoszone uwagi „nie wymagały zmian w treści dokumentu. Odpowiedź na poczynione uwagi zamieszczona została w raporcie z konsultacji społecznych”.

(akta kontroli str. 682, 692-695, 703-717)

W lutym 2014 r. wpłynęła do Urzędu Miasta petycja od mieszkańców Wspólnoty Mieszkaniowej Nieruchomości „Dominikańska 9” z prośbą o przyłączenie budynku do sieci ciepłej miasta. PEC podłączył budynek do sieci, o czym poinformował Urząd Miasta pismem z dnia 3 listopada 2014 r. W latach 2015-2018 do Urzędu nie wpływały petycje od mieszkańców i podmiotów gospodarczych w zakresie potrzeb dotyczących zaopatrzenia w nośniki energii.

(akta kontroli str. 889-892)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Rada Miejska w Sieradzu przyjęła *Założenia do Planu Zaopatrzenia* Uchwałą nr VIII/52/2015 z dnia 9 czerwca 2015 r. z opóźnieniem trzech lat i trzech miesięcy w stosunku do terminu, ustalonego w art. 17 ustawy z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy *Prawo energetyczne* oraz o zmianie niektórych innych ustaw na dzień 12 marca 2012 r.

Były Prezydent Miasta Sieradza wyjaśnił⁵⁰, że przyczyną opóźnienia był m.in. brak wytycznych i „konkretnych wzorców na tego typu dokument”, brak informacji i przygotowania w spółce miejskiej produkującej ciepło, „która powinna brać udział w tworzeniu takiego planu”, podjęcie przez Miasto decyzji dotyczących planów likwidacji niskiej emisji oraz brak zabezpieczenia finansowego w budżecie Miasta⁵¹. Gmina pozyskała środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi na wykonanie dwóch powiązanych planów: *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla miasta Sieradza na lata 2014-2020*⁵² oraz *Założeń do Planu Zaopatrzenia*, co zdaniem byłego Prezydenta wpłynęło również na ostateczny termin przyjęcia *Założeń do Planu Zaopatrzenia*. Pracownik Urzędu Miasta, który w latach 2011-2014 pełnił funkcję Kierownika Referatu Rozwoju w Wydziale Promocji i Rozwoju i uczestniczył w przygotowaniu projektu *Założeń do Planu Zaopatrzenia* wyjaśnił⁵³, że w jego ocenie opóźnienie w przyjęciu *Założeń* mogło być spowodowane brakiem środków finansowych zabezpieczonych w budżecie na ten cel, przyjęciem założenia, „że nie ma pilnego obowiązku i presji czasu sporządzenia *Założeń*”, gdyż zgodnie z przepisami Miasto realizuje obowiązek ustawowy w tym zakresie w oparciu o studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz program ochrony środowiska⁵⁴, zmiany organizacyjne w Urzędzie Miasta, połączenie do wspólnego opracowania dwóch dokumentów: *PGN* i *Założeń*, długotrwały proces pozyskania środków (około 11 miesięcy) oraz długi okres przygotowania dokumentu (około 9 miesięcy).

NIK zauważyła, że powołanie przez byłego Prezydenta Miasta Zespołu ds. opracowania *PGN* i *Założeń* dopiero w maju 2014 r. potwierdza brak świadomości o prawnym obowiązku ciążącym na Prezydencie dotyczącym przyjęcia *Założeń* w ustawowym terminie do 12 marca 2012 r. Ponadto w budżecie Miasta na 2013 r. zarezerwowano kwotę 30 tys. zł na wykonanie projektu *Założeń do planu zaopatrzenia*. Zdaniem NIK argument braku środków finansowych w budżecie Miasta na wykonanie *Założeń do planu zaopatrzenia* jest więc niezasadny.

(akta kontroli str.: 681-682, 728-730, 868-872, 950-952)

2. Prezydent do czasu zakończenia czynności kontrolnych, tj. do dnia 14 sierpnia 2019 r., nie opracował projektu aktualizacji *Założeń*, mimo że zgodnie z art. 19 ust. 2 *Prawa energetycznego* powinna być ona sporządzana, co najmniej raz na 3 lata⁵⁵. W dniu 17 grudnia 2018 r. Prezydent wydał Zarządzenie⁵⁶ w sprawie

⁵⁰ Pismo z dnia 22 lipca 2019 r.

⁵¹ Koszty poniesione na przygotowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej oraz projektu *Założeń do planu zaopatrzenia* w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta Sieradza na lata 2014-2030 wyniosły 115 620 zł brutto. Zlecono przygotowanie dwóch dokumentów jednemu wykonawcy.

⁵² Dalej: *PGN*.

⁵³ Pismo z dnia 8 sierpnia 2019 r.

⁵⁴ Pracownik wyjaśnił, że „taka była również powszechna wiedza wszystkich osób uczestniczących w procesie przygotowania *Założeń*”.

⁵⁵ Do dnia 8 czerwca 2018 r.

⁵⁶ Nr 296/2018.

powołania Zespołu ds. aktualizacji *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Sieradza na lata 2014-2020* oraz *Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Sieradza na lata 2014-2030*, a więc już po upływie ustawowego terminu dokonania aktualizacji *Założeń do planu zaopatrzenia*.

Prezydent Miasta wyjaśnił⁵⁷, że powodem braku aktualizacji *Założeń* był brak środków finansowych w budżecie Miasta. W związku z planowanymi inwestycjami środki zostały przeznaczone na aktualizację PGN. Ponadto Prezydent podniósł, że „dodatkowo na terenie miasta Sieradza wykonany został otwór geotermalny” (wykonany na zlecenie Urzędu Miasta).

NIK nie podziela tej argumentacji, ponieważ aktualizacja PGN została wykonana w 2017 r. i jej koszt wyniósł 9 225 zł, a więc nie była to kwota znacząca w budżecie miasta, gdzie dochody w 2017 r. wyniosły 155 448,4 tys. zł. Natomiast otwór geotermalny został wykonany w okresie od czerwca do września 2018 r., a więc już po terminie wymaganej ustawą aktualizacji *Założeń do planu zaopatrzenia*. Ponadto w 2018 r. dochody w budżecie miasta były wyższe od wydatków o 1 573,7 tys. zł.

NIK zauważa też, że dodatkowe opóźnienie w opracowaniu aktualizacji *Założeń* wynikało z nieprawidłowego przygotowania założeń, w tym dotyczących okresu objętego aktualizacją oraz aktualności bilansu energetycznego Sieradza. *Założenia* te wymagały korekty i jak wyjaśnił przedstawiciel Miasta w wyjaśnieniach spowodowało to potrzebę przesunięcia terminów realizacji aktualizacji.

(akta kontroli str. 718-721, 754)

3. *Założenia do planu zaopatrzenia* były opracowane nierzetelnie, bowiem nie w pełni określały kierunki działań niezbędne dla prawidłowego wykonywania przez Miasto zadań w zakresie planowania i organizacji zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, a także planowania i organizacji zadań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze Miasta.

Założenia nie zawierały zamierzeń w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej wskazującej obszary planowanego rozwoju sieci elektrycznej, gazowej i ciepłej. Obszary takie były uwzględnione w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Sieradza* w brzmieniu przyjętym uchwałą nr XVIII/133/2012 Rady Miejskiej w Sieradzu z dnia 24 kwietnia 2012 r. Ponadto wśród materiałów źródłowych, na podstawie których wykonawca opracował *Założenia do planu zaopatrzenia* wskazano tylko *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Sieradza* (załącznik nr 2 do uchwały nr XXXIII/294/2009 Rady Miejskiej w Sieradzu z dnia 18 czerwca 2009 r.), natomiast obowiązywała już *zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Sieradza* przyjęta uchwałą nr XVIII/133/2012 Rady Miejskiej w Sieradzu z dnia 24 kwietnia 2012 r.

W *Założeniach* nie było konkretnie określonych kierunków i skali rozwoju sieci gazowej czy elektroenergetycznej. W dokumencie tym skupiono się na wyliczeniu potrzeb energetycznych Miasta do roku 2030 (bez wskazania zapotrzebowania energetycznego w przedziałach czasowych przed rokiem 2030, co uniemożliwia zweryfikowanie poprawności wyliczenia zapotrzebowania), natomiast nie odniesiono się do potrzeb rozwoju infrastruktury sieciowej (ilość przyłączy, długość sieci) zapewniającej bezpieczeństwo energetyczne Sieradza.

⁵⁷ Pismo z dnia 5 lipca 2019 r.

NIK zwraca w szczególności uwagę na nieokreślenie kierunków rozwoju sieci gazowej, mimo że w *Założeniach* wskazano bardzo niski poziom dostępu do tej sieci.

W *Założeniach* nie przedstawiono też w pełni możliwych do zrealizowania w Sieradzu przedsięwzięć w zakresie racjonalizacji użytkowania ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych, wskazano jedynie zadanie termomodernizacji komunalnych budynków mieszkalnych oraz zaproponowano sposób monitorowania zużycia energii w obiektach użyteczności publicznej oraz pozostałych obiektach zarządzanych przez Miasto. Nie przedstawiono natomiast szacowanej skali możliwego ograniczenia zużycia nośników energii, pełnego katalogu możliwych do realizacji zadań, a także możliwych do wykorzystania na te cele środków i zasobów.

Zastępca Prezydenta Miasta wyjaśnił⁵⁸, że nie zna przyczyn, które zadecydowały o nieujęciu w *Założeniach* obszarów planowanego rozwoju sieci oraz przyjęciu do materiałów źródłowych wskazanej wyżej częściowo nieaktualnej dokumentacji.

(akta kontroli str.: 122-467, 803-806, 873-876)

1.3 Monitoring zgodności planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych z Założeniami do Planu Zaopatrzenia

Opis stanu
faktycznego

Urząd Miasta nie posiadał opracowanych pisemnych procedur bieżącego monitoringu planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych. Informacje o działaniach planowanych przez przedsiębiorstwa energetyczne do *Założeń* pozyskał podmiot zewnętrzny przygotowujący dokument *projektu Założeń*. Prezydent Miasta Sieradza wyjaśnił⁵⁹, że „pracownicy poszczególnych Referatów Urzędu Miasta Sieradza (Architektury, Drogownictwa, Inwestycji, Ekologii i Ochrony Środowiska) dokonują bieżących uzgodnień w ww. zakresie”, informacje o planach rozwoju i ich realizacji Miasto pozyskiwało podczas opracowywania rocznych sprawozdań z Programu Ochrony Powietrza. Miasto pozyskiwało informacje z PEC, a także z PSG, w szczególności dotyczące kwestii możliwości i terminów podłączeń mieszkańców do sieci gazowniczej w związku z uczestnictwem w *Programie ograniczenia niskiej emisji* realizowanym przez WFOŚiGW w Łodzi.

(akta kontroli str. 679, 690-691, 757-761, 898-933)

W *Założeniach do planu zaopatrzenia* uwzględniono *Plan rozwoju PGE Dystrybucja S.A. Oddział Łódź - Teren w latach 2014-2019 w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną* oraz *Plan inwestycyjny PEC Sp. z o.o. w Sieradzu na rok 2015*.

Po przyjęciu *Założeń do planu zaopatrzenia* PEC realizowało plany rozwoju: do roku 2015 (ujęty w *Założeniach*) oraz na lata 2016-2018 i 2019-2021.

NIK zauważył, że przy wdrażaniu planów przedsiębiorstw energetycznych do *Założeń* w zasadzie nie było rozbieżności między planami a *Założeniami*. Jednak wynikało to z bardzo ogólnikowej treści *Założeń*, w tym braku jakichkolwiek konkretnych zadań dotyczących rozwoju sieci gazowej.

Prezydent wskazał⁶⁰, że Gmina nie przeprowadziła analizy własnej i nie zlecała podmiotom zewnętrznym przeprowadzania analiz w zakresie zapewnienia

⁵⁸ Pismo z dnia 12 sierpnia 2019 r.

⁵⁹ Pismo z dnia 6 czerwca 2019 r.

⁶⁰ Pismo z dnia 6 czerwca 2019 r.

w planach przedsiębiorstw energetycznych realizacji *Założeń do planu Zaopatrzenia*.

(akta kontroli str.: 493-650, 746-748, 806-807)

W latach 2015-2019 (do 30 czerwca) PSG odmówiła wydania warunków przyłączeniowych do sieci gazowej w 127 przypadkach, w tym odmów z przyczyn ekonomicznych było 65 a technicznych 62.

(akta kontroli str. 656, 731-745)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia negatywnie niewykonanie przez Prezydenta Sieradza w wymaganych terminach obowiązku opracowania i aktualizacji *Założeń do Planu Zaopatrzenia*. W efekcie zaniechań i opóźnień w tym zakresie w okresie od marca 2012 r. do czerwca 2015 r., a następnie od czerwca 2018 r. Miasto nie posiadało *Założeń* spełniających ustawowy wymóg aktualności.

W ocenie NIK przyjęte w czerwcu 2015 r. *Założenia* były opracowane nierzetelnie, bowiem nie określały konkretnych kierunków działań w zakresie zadań własnych Miasta, określonych w art. 18 ust. 1 *Prawa energetycznego*.

Biorąc powyższe pod uwagę, w ocenie NIK *Założenia do Planu Zaopatrzenia*, jako główne narzędzie realizacji zadań własnych Miasta w zakresie lokalnej polityki energetycznej, nie były skutecznym narzędziem realizacji tej polityki.

Z uwagi na brak określenia w *Założeniach* obszarów rozwoju sieci i skonkretyzowanych działań nie można wiarygodnie ocenić czy plany rozwoju przedsiębiorstw energetycznych zapewniają realizację potrzeb Miasta w zakresie dostaw nośników energii. Powoduje to ryzyko niezaspokojenia potrzeb energetycznych mieszkańców w świetle art. 7 ust. 5 *Prawa energetycznego*. Biorąc pod uwagę przypadki odmowy przyłączenia do sieci gazowej, NIK wskazuje na wysokie prawdopodobieństwo niezaspokajania potrzeb odbiorców w zakresie dostępu do sieci gazowej. Brak wskazania w *Założeniach* obszarów przewidzianych do rozwoju sieci elektroenergetycznych i gazowniczych może stanowić podstawę dla przedsiębiorstw energetycznych do nieuzasadnionej odmowy przyłączenia do sieci, bowiem obowiązek rozbudowy sieci ciąży na przedsiębiorstwie energetycznym w zakresie wynikającym z *Założeń do planów*, o których mowa w art. 19 *Prawa energetycznego*.

W tej sytuacji Prezydent Miasta był faktycznie pozbawiony uprawnienia, wynikającego z art. 20 ust. 1 *Prawa energetycznego*. Postanowienia *Założeń* nie zawierały bowiem możliwości do weryfikacji wyznaczników czy mierników zapewnienia przez plany rozwoju przedsiębiorstw realizacji *Założeń*. Tym samym nie pozwalało to Prezydentowi Miasta na opracowanie projektu Planu Zaopatrzenia w sytuacji, gdyby plany rozwoju przedsiębiorstw energetycznych nie zapewniały realizacji *Założeń*.

W opinii NIK, tak opracowane *Założenia* nie mogły być skutecznym narzędziem realizacji zadań w zakresie lokalnej polityki energetycznej, określonych w art. 18 ust. 1 *Prawa energetycznego*.

Urząd Gminy, w ocenie NIK, posiadał wiedzę o zamierzeniach i realizacji zadań inwestycyjnych przez przedsiębiorstwa energetyczne.

2. Kształtowanie polityki energetycznej gminy

2.1 Spójność w zakresie lokalnego bezpieczeństwa energetycznego pomiędzy Załoženiami do Planu Zaopatrzenia a strategicznymi dokumentami określającymi politykę rozwoju Gminy oraz obowiązującymi na terenie Gminy programami ochrony powietrza

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą obowiązujące w Gminie następujące dokumenty strategiczne, wymagane przepisami prawa, uwzględniały uwarunkowania dotyczące lokalnego bezpieczeństwa energetycznego:

1. *Strategia Rozwoju Miasta na lata 2010-2020* uchwalona⁶¹ przez Radę Miejską 8 czerwca 2010 r. W celu strategicznym 3 *Gospodarka i infrastruktura* założono wzrost konkurencyjności poprzez m.in. stałe udoskonalanie stanu infrastruktury technicznej.

(akta kontroli str. 419-459)

2. *Plan rozwoju lokalnego Miasta Sieradza na lata 2007-2015*⁶², uchwalony przez Radę Miejską dnia 27 grudnia 2007 r., stwierdzał, że potrzeby mieszkańców w dostępie do energii elektrycznej są w pełni zaspokajane. Stan sieci ciepłowniczej określono, jako zadawalający (niska awaryjność) i stwierdzono, że jest ona dobrze rozwinięta w obrębie budownictwa wielorodzinnego i wielokubaturowego, korzysta z niej 75% mieszkańców miasta. Natomiast uznano, że długość sieci gazowej i liczba jej odbiorców na terenie Sieradza nie jest zadawalająca.

W ramach realizacji celów operacyjnych Sieradza w zakresie celu:

- Ochrona walorów i zasobów oraz poprawa stanu środowiska przyrodniczego - zaplanowano termomodernizację obiektów oświatowych oraz sześciu obiektów komunalnych.
- Poprawa funkcjonowania i rozwój pozostałych elementów infrastruktury technicznej - zaplanowano m.in. budowę sieci ciepłej, ucieplwienie obiektów przemysłowo-handlowych.
- Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i inwestowania – planowano doprowadzenie i uzupełnienie infrastruktury technicznej do terenów inwestycyjnych.

(akta kontroli str.: 333-418)

3. *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego* uchwalone przez Radę Miejską 18 czerwca 2009 r., zmienione 24 kwietnia 2012 r. i 28 lutego 2019 r., w zakresie uwarunkowań dotyczących istniejących sieci energetycznych wskazywało:

- W zakresie sieci gazowej: Po 2011 roku planowana była budowa gazociągu w/c DN 400 Pn 6,3 Mpa relacji Kalisz-Sieradz. Przewidywana była realizacja gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Sieradz-Zapolice-Widawa od stacji w Woźnikach. Ponadto planowano rozbudowę sieci gazowej średniego ciśnienia, jednak uzależniano to od zainteresowania potencjalnych odbiorców gazu przewodowego. Ze względu na położenie znacznej części terenów rozwojowych poza zasięgiem sieci miejskiej ciepłowniczej, była ona wskazana do zasilania gazem. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego w kierunkach działań dotyczących rozwoju systemu

⁶¹ Uchwała nr XLV/388/2010.

⁶² Uchwała nr XVI/137/2007.

gazociągów wysokiego ciśnienia zakłada budowę gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Meszcze–Sieradz–Kalisz.

- W zakresie sieci energetycznej *Studium* przewidywało modernizację i przebudowę odcinków linii elektroenergetycznych 110 kV na terenie Miasta, w tym przebudowę linii napowietrznej Sieradz-Jawor-Błaszki. Dla obszarów rozwojowych planowano budowę odcinków sieci SN, sieci i stacji transformatorowych 15/04 kV oraz linii nN. Przewidywana była sukcesywna modernizacja istniejących sieci 15 kV, a także możliwość lokalizacji nowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV.
- W zakresie sieci ciepłej w *Studium* stwierdzono, iż PEC będzie rozbudowywał swoją sieć ciepłą w miarę potrzeb i pozyskanych środków. Podstawowym celem polityki ciepłowniczej Miasta było zmniejszenie źródeł niskiej emisji, przez zmniejszenie ilości kotłowni lokalnych (włączenie do systemu centralnego) lub przejście na opalanie gazem, ewentualnie olejem. Założono likwidację starych, technicznie wyeksploatowanych kotłowni, a ich miejsce zająć miałyby grupowe wymienniki ciepła, zasilane miejską siecią ciepłą lub kotłownią olejową. W *Studium* wskazano, że tereny położone poza zasięgiem sieci PEC do czasu realizacji programu gazyfikacji miasta, powinny być zaopatrywane w ciepło z zakładowych lub indywidualnych ekologicznych źródeł ciepła. Zmiana polityki ciepłej Miasta wiązana jest z geotermią.
- W *Studium* wskazano trzy tereny dla lokalizacji farm fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 100 kW w północno-zachodniej części miasta. W Sieradzu nie przewiduje się lokalizacji elektrowni wiatrowych o mocy przekraczającej 100 kW.

(akta kontroli str.: 460-467)

4. Program Ochrony Środowiska:

- przyjęty 16 czerwca 2004 r. (obowiązywał do 2016 roku). Planowane kierunki działań m.in. to: wymiana kotła węglowego na ogrzewany biomasą na terenie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 1 w Sieradzu, rozbudowa sieci elektroenergetycznej w miejscowości Woźniki, przebudowa linii kablowych 15 kV zasilających stację Sieradz 100 oraz działania edukacyjne.
- przyjęty 26 października 2017 r. W obszarze interwencji *Ochrona klimatu i jakości powietrza* zaplanowano: instalację pomp ciepła, termomodernizację budynków, zakup i wymianę autobusów, tworzenie nowych przyłączy do sieci ciepłowniczej, remonty sieci ciepłowniczej, modernizacja/wymiana oświetlenia ulicznego, działania edukacyjne związane z racjonalnym wykorzystaniem energii – zwiększenie świadomości w zakresie gospodarki niskoemisyjnej. Realizacja tych zadań opisana jest w punkcie 4 niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str.: 701-702)

- #### 5. Program ochrony Powietrza dla strefy łódzkiej w zakresie lokalnego systemu bezpieczeństwa energetycznego zobowiązywał jednostki samorządu terytorialnego m. in. do rozbudowywania centralnych systemów zaopatrywania w ciepło, zmiany zaopatrzenia części gminy w ciepło, polegającej na podłączeniu do sieci ciepłowniczej, zmiany paliwa na inne o mniejszej zawartości popiołu lub stosowanie energii elektrycznej, indywidualnych źródeł energii odnawialnej, termomodernizacji budynków, ograniczenia emisji z niskich rozproszonych źródeł technologicznych, wprowadzeniu do dokumentów planistycznych zapisów dotyczących m.in. sposobu zaopatrzenia w ciepło – z przyjęciem priorytetów: ogrzewania z sieci miejskiej, ogrzewania gazowego, olejowego i ze źródeł energii odnawialnej oraz ogrzewania paliwami stałymi, ale pod warunkiem: braku podłączenia do sieci ciepłowniczej oraz spalania paliw w kotłach nowej generacji.

Pod koniec 2017 r. Delegatura Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Sieradzu przeprowadziła kontrolę Urzędu Miasta Sieradza w zakresie wykonywania zadań określonych w programach ochrony powietrza i planach działań krótkoterminowych dla strefy w województwie łódzkim⁶³ oraz wywiązywania się z obowiązków sprawozdawczych w tym zakresie za okres od roku 2014 do końca pierwszego półrocza 2017 r. Kontrola oprócz braku złożenia przez Gminę sprawozdania za rok 2014 r. nie wykazała nieprawidłowości w ww. zakresie.

(akta kontroli str.: 764-802, 979-983)

Ponadto, w Mieście w okresie objętym kontrolą obowiązywały także programy, które zawierały uwarunkowania dotyczące lokalnego bezpieczeństwa energetycznego:

1. *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej*⁶⁴, przyjęty przez Radę Miejską 16 maja 2016 r. oraz zaktualizowany w dniu 2 czerwca 2017 r., odnośnie opisu stanu istniejących sieci ciepłowniczych, gazowych i elektroenergetycznych, określił następujące cele strategiczne w horyzoncie czasowym do 2020 r.: poprawa efektywności energetycznej i redukcja zużycia energii, zwiększenie udziału wykorzystania OZE oraz poprawa jakości powietrza. Planowane działania obejmowały m.in.: modernizację i budowę oświetlenia ulicznego, termomodernizację, budowę bioelektrociepłowni, budowę systemu kogeneracyjnego, budowę odnawialnego źródła energii w Miejskim Przedsiębiorstwie Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Sieradzu⁶⁵, przyłączenie nowych odbiorców do sieci ciepłowniczej, modernizację oświetlenia w częściach wspólnych budynków wielorodzinnych, edukację związaną z racjonalnym wykorzystaniem energii. W PGN przedstawiono projekt działań wraz z efektem ekologicznym, nakładami finansowymi.

(akta kontroli str.: 701-702)

2. *Program ograniczenia niskiej emisji*⁶⁶ WFOŚiGW. Gmina aplikowała skutecznie dwukrotnie o środki na dotacje dla mieszkańców z przeznaczeniem na wymianę lokalnych niskoemisyjnych źródeł ciepła (I i II edycja).

(akta kontroli str.: 701-702, 810-811)

3. Program *Sieradz bierze oddech*, uruchomiony z inicjatywy Prezydenta Sieradza⁶⁷, który zakładał udzielanie dofinansowania właścicielom nieruchomości na likwidację starego źródła ciepła i przyłączenie do sieci ciepłowniczej.

(akta kontroli str.: 909-910)

Miasto złożyło wniosek o środki z projektu „Poprawa, jakości powietrza poprzez zwiększenie udziału OZE w wytwarzaniu energii na terenie Miasta Sieradza” w ramach Osi priorytetowej IV Gospodarka niskoemisyjna Działanie IV.1 Odnawialne źródła energii Poddziałanie IV.1.2 Odnawialne źródła energii Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020. Ze względu na niską pulę środków, mimo uzyskania niezbędnej liczby punktów, Gmina nie otrzymała dotacji.

⁶³ W celu osiągnięcia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10.

⁶⁴ Dalej: PGN.

⁶⁵ Dalej: MPWiK Sieradz.

⁶⁶ Uchwała nr LI/356/2018 Rady Miejskiej w Sieradzu z dnia 29 maja 2018 r. w sprawie zasad udzielania dotacji celowej na dofinansowanie kosztów przedsięwzięć mających na celu ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń z lokalnych źródeł ciepła na terenie miasta Sieradza – edycja II (Dz. Urz. Woj. Łódz. z dnia 29 czerwca 2018 r., poz. 3299)

⁶⁷ W dniu 10 sierpnia 2017 r. przyjęto uchwałę nr XL/255/2017 Rady Miejskiej w Sieradzu w sprawie zasad udzielania dotacji celowej na dofinansowanie kosztów przedsięwzięć mających na celu ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń z lokalnych źródeł ciepła na terenie miasta Sieradza poprzez przyłączenie budynków do sieci ciepłowniczej (Dz. Urz. Woj. Łódz. nr 3778 z dnia 31 sierpnia 2017 r.).

(akta kontroli str.: 807-808)

Założenia do planu zaopatrzenia uwzględniły ogólne uwarunkowania dotyczące zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe oraz stan jakości środowiska, wskazane w wymienionych wyżej dokumentach strategicznych. Ponadto w *Założeniach* zawarto stwierdzenie o realizacji zaplanowanych w równoległym wykonywanym PGN przedsięwzięć ograniczających energochłonność. Zarówno w *Założeniach do planu zaopatrzenia* jak i innych dokumentach strategicznych nie określono skali niezaspokojonych potrzeb w dostępie do poszczególnych nośników energii.

(akta kontroli str.: 122-467)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

2.2 System monitorowania realizacji Założeń do Planu Zaopatrzenia lub Planu Zaopatrzenia

Opis stanu
faktycznego

W *Założeniach do Planu Zaopatrzenia* nie określono mierników osiągania zakładanych celów oraz wykonania zadań w zakresie lokalnego bezpieczeństwa energetycznego. Nie określono również sposobu monitorowania realizacji przyjętych założeń. Miasto prowadziło monitoring innych strategicznych dokumentów określających politykę rozwoju miasta oraz obowiązującego POP, w których zawarto zadania w zakresie lokalnego bezpieczeństwa energetycznego. Gmina sporządzała wymagane dokumentami strategicznymi sprawozdania i raporty. W ramach realizacji POŚ sporządzono: Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska Miasta Sieradza za lata 2015-2016. Na zakończenie realizacji *Planu rozwoju lokalnego Miasta Sieradza na lata 2007-2015* powstał również raport podsumowujący realizację zaplanowanych zadań. Ponadto Urząd Miasta począwszy od 2014 r. corocznie składał sprawozdania z realizacji POP.

Do dnia zakończenia kontroli⁶⁸ nie sporządzono następujących raportów dla:

- POŚ za lata 2017-2018, przewidywany termin wykonania raportu to 10 września 2019 r.
- PGN za lata 2015-2018⁶⁹ – Raport z działań i implementacji, przewidywany termin sporządzenia raportu to 30 września 2019 r.

Sekretarz Urzędu Miasta Sieradza wyjaśnił⁷⁰, że PGN nie był monitorowany poprzez wskaźniki zawarte w tym programie. Nie powołano również koordynatora na potrzeby realizacji programu. „Wynikało to z braków kadrowych oraz finansowych”.

(akta kontroli str.: 683-691, 764-802, 809-810, .908, 924-931, 953-975)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W *Założeniach do planu* w punkcie 15.2 *Wnioski końcowe*, w podpunkcie 4. wskazano, że realizacja Założeń wymaga stworzenia systemu monitorowania ujętych w nim zadań. Monitoring powinien stanowić część składową systemu zarządzania gospodarką energetyczną Miasta. Miało to być narzędzie wspomagające podejmowanie bieżących decyzji w zakresie zarządzania gospodarką energetyczną Miasta.

⁶⁸ Tj. do 14 sierpnia 2019 r.

⁶⁹ Od czerwca 2015 r.

⁷⁰ Pismo z dnia 6 sierpnia 2019 r.

Prezydent Miasta wyjaśnił⁷¹, że monitorowanie celów i działań określonych w *Założeniach do Planu Zaopatrzenia* realizowane jest w ramach corocznego przygotowywania sprawozdania Programu Ochrony Powietrza przez Urząd Miasta Sieradza w celu osiągnięcia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10 oraz planu działań krótkoterminowych.

NIK nie podziela takiego stanowiska Prezydenta, ponieważ monitorowanie POP nakierowane jest jedynie na poprawę jakości powietrza, natomiast zadania ujęte w *Założeniach do planu zaopatrzenia* mają szerszy aspekt, dotyczą zarządzania gospodarką energetyczną Miasta i dotyczą całości zadań związanych z bezpieczeństwem energetycznego Miasta.

(akta kontroli str.: 256, 683-691)

OCENA CZĄSTKOWA

Miasto w dokumentach strategicznych dotyczących jego rozwoju w sposób kompletny zawarło zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa energetycznego i zapewniło spójność *Założeń do Planu Zaopatrzenia* z tymi dokumentami. Zarówno w *Założeniach*, jak i innych dokumentach strategicznych nie określono jednak skali niezaspokojonych potrzeb w dostępie do poszczególnych nośników energii.

NIK ocenia negatywnie pod względem rzetelności brak monitorowania *Założeń*. Nie opracowano zasad takiego monitoringu i faktycznie nie prowadzono go w pełnym zakresie. Utrudniało to dokonanie oceny realizacji *Założeń* oraz stopnia osiągnięcia celów

OBSZAR

3. Działania w zakresie zapewnienia dostępności energii elektrycznej, ciepła i gazu

Opis stanu faktycznego

W latach 2015-2018 PEC planował wykonanie 37 przyłączy o łącznej długości 1 720 m. W 2015 r. nie zrealizowano sześciu przyłączy z powodu rezygnacji właścicieli, bądź opóźnień w budowie budynków (realizację jednego przyłącza przesunięto na 2019 r.), w 2016 r. nie wykonano jednego przyłącza z powodu rezygnacji właściciela budynku, w 2017 r. nie wykonano jednego przyłącza z uwagi na opóźnienie w budowie budynku – przesunięto zadanie do wykonania na 2020 r.

Na latach 2019-2021 zaplanowano wykonanie ok. 124 przyłączy do budynków o łącznej długości 4 033 m, termomodernizację budynków oraz budowę ciepłowni geotermalno-biomasowej. Budowę ciepłowni zaplanowano na lata 2020-2021, ma ona służyć jako centralne źródło ciepła produkowanego z ciepła geotermalnego. Paliwem biomasowym mają być zrębki dostarczane przez sieć okolicznych dostawców. Ciepłownia ta może stanowić samodzielne źródło ciepła w okresie letnim oraz częściowo w okresie grzewczym, czyli ponad połowę roku (ok. 6-6,5 tys. godzin). Przez pozostałą część roku może być wymagane dodatkowe podgrzewanie za pomocą kotłów węglowych. Praca ciepłowni opierać się będzie na eksploatacji wody termalnej. Budowa ciepłowni znajduje się na etapie uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. PEC wystąpiło do NFOŚiGW w Łodzi o dofinansowanie tego zadania w ramach konkursu "Wspierania inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej"⁷².

(akta kontroli str.: 493-650, 746-748, 906-907)

⁷¹ Pismo z dnia 6 czerwca 2019 r.

⁷² Źródło: <https://sieradz.eu/sieradz-geotermia-20>.

W części dotyczącej terenu miasta plan rozwoju PGE na lata 2015-2019 zakładał realizację 22 zadań, m.in. przyłączenie do sieci zakładu ceramicznego, przyłączenie dwóch elektrowni słonecznych, budowa 220 przyłączy o długości 7 km, modernizację linii 110 kV oraz sieci SN 15 kV, wymianę awaryjnej LSN, skablowanie linii SN, wymiana kabla SN oraz budowa w miejscu istniejącej stacji transformatorowej wewnętrznej. PGE realizowała wszystkie planowane zadania, w tym 15 zadań zostało zakończonych a siedem znajdowało się w trakcie realizacji. Nie było również odmów przyłączenia do sieci. Obecnie w trakcie uzgadniania i procedowania jest plan rozwoju Spółki na lata 2020-2025.

(akta kontroli str.: 650-655, 726-727)

PSG w latach 2015-2019 (I półrocze) zbudowała 433 szt. przyłączy o łącznej długości 4 632 m oraz gazociągi o łącznej długości 7 420 m.

W Planie Inwestycyjnym PSG na lata 2019-2021 znajdują się następujące zadania:

- Sieradz, ul. Błotna, Ludowa, Zaścianek – planowany termin wykonania sieci gazowej - maj 2020 r., zadanie w trakcie opracowania dokumentacji projektowej;
- Sieradz, ul. Sadowa, Droga Dąbrowska, Jezioro – planowany termin wykonania sieci gazowej – maj 2021 r., zadanie zlecone do realizacji kompleksowo;
- Gazociąg wysokiego ciśnienia Kalisz-Sieradz-Meszcze – obecnie w trakcie opracowania dokumentacji projektowej na zakres na Kalisz-Sieradz.

Planowana rozbudowa sieci gazowej w poszczególnych latach 2019-2021, odpowiednio w zakresie: 13 ulic, 10 ulic, 18 ulic. W 2022 r. planowana jest budowa sieci gazowej Sieradz, Charłupia Mała, Dzierżyn, Dzierżew.

Sumarycznie na terenie miasta Sieradza PSG planuje wybudować około 26 km sieci gazowej.

(akta kontroli str.656, 731-745)

W *Założeniach* nie wskazano konkretnych zadań i szczegółowych mierników do osiągnięcia w zakresie zwiększenia dostępności energii elektrycznej, ciepła i paliw gazowych. Wskazano jedynie propozycje działań wynikające przede wszystkim z załączonych planów rozwojowych przedsiębiorstw energetycznych: PEC i PGE, natomiast w przypadku rozwoju sieci gazowniczej określono jedynie, że jej rozwój będzie uzależniony od pojawienia się nowych odbiorców oraz możliwości ekonomicznych i technicznych ich przyłączenia.

(akta kontroli str.: 122-332)

Stan realizacji zadań ujętych w strategicznych dokumentach obowiązujących w Gminie w kontrolowanym okresie na koniec czerwca 2019 r. był następujący:

1. W ramach realizacji *Planu rozwoju lokalnego Miasta Sieradza na lata 2007-2015* przeprowadzono: kompleksową modernizację obiektów oświatowych⁷³ – całkowity koszt 4 954,3 tys. zł, w tym 189,8 tys. zł z budżetu Miasta oraz pozostałe środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego⁷⁴ oraz WFOŚiGW, termomodernizację trzech budynków komunalnych – całkowity koszt 1 632,4 tys. zł, w tym 972,4 tys. zł z budżetu Miasta, pozostała część z czynszów, Oświetlenie osiedla Droga Brzezińska – koszt całkowity 250,0 tys. zł w całości środki z budżetu Miasta, przebudowę infrastruktury transportu publicznego wraz z zakupem taboru autobusowego – koszt całkowity 3 219,2 tys. zł, w tym 1 000,0 tys. zł środki z budżetu Miasta, 24,1 tys. zł z Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego oraz pozostałe z RPO WŁ. Ponadto ze środków PEC zrealizowano dwa zadania: budowę sieci ciepłej – Rynek Starego Miasta (467,2 tys. zł) oraz uciepłnienie obiektów przemysłowo-

⁷³ Dotyczyło m.in. budynków: przedszkoli, gimnazjów, szkół podstawowych.

⁷⁴ Dalej: RPO WŁ.

handlowych w rejonie ul. Polskiej Organizacji Wojskowej (729,0 tys. zł). Na 88 zadań zaplanowanych do realizacji zrealizowano 61 na kwotę łączną 251 042,3 tys. zł, w tym uzyskane dofinansowanie wyniosło 104 510,4 tys. zł⁷⁵.

(akta kontroli str.: 141-143, 922-931)

2. Program Ochrony Środowiska – w Raporcie z wykonania POŚ Miasta Sieradza za lata 2015-2016 wskazano realizację następujących zadań: w ramach działania budowa stacji redukcyjnych oraz sieci gazowych średniego i niskiego ciśnienia PSG w 2016 r. wybudowała na terenie Miasta 36 szt. przyłączy gazowych oraz gazociąg o długości 1 136,35 m.

W latach 2017-2018 ze środków własnych MPWiK zamontowano pompy ciepła dla dwóch budynków na kwotę 2 189 tys. zł. PEC zrealizowało następujące zadania: termomodernizację budynków na terenie CM-1 i CM-2 (105,4 tys. zł), 9 szt. przyłączy ciepłych do budynków⁷⁶ oraz remont czterech odcinków sieci ciepłej (łącznie 1 150,2 tys. zł).

(akta kontroli str.: 253-256, 809-810, 864-867, 953-976)

W Urzędzie Miasta podejmowano działania w celu zabezpieczenia w *Studium* oraz *miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego* rezerw terenu dla infrastruktury energetycznej. Na mapach *Studium 2019* przedstawione są przebiegi wariantowe (orientacyjne) projektowanego gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Meszcze – Sieradz – Kalisz. Ponadto dla linii 100 kV naniesiono obowiązujące strefy ochronne, w których występują ograniczone możliwości zabudowy i zagospodarowania terenu, wynoszące 36 m. *Studium* przewiduje modernizację i przebudowę odcinków linii elektroenergetycznych 110 kV na terenie miasta, w tym przebudowę linii napowietrznej 110 kV Sieradz-Jawor-Błaszk. W *Studium* wskazano tereny do planowanego rozwoju sieci ciepłowniczej, gazowej i energetycznej, w tym w zakresie: nowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV na wydzielonych działkach terenu o wymiarach odpowiednio 6mx5m dla stacji wewnętrznych lub 3mx2m dla stacji słupowych z bezpośrednim dojazdem od dróg publicznych.

Sekretarz Miasta wyjaśnił⁷⁷, że w I połowie 2019 r. obowiązującymi planami miejscowymi objętych było 870 ha obszaru miasta, co stanowi 17% jego powierzchni, ponadto stwierdził, że w latach 2015--2019 (I półrocze) zostały uchwalone⁷⁸ cztery miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w których szczegółowe ustalenia w zakresie energetycznej infrastruktury technicznej zapisano w rozdziale ustalającym zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej. W trzech pierwszych planach ustalono zaopatrzenie w energię ciepłą z sieci gazowej i indywidualnych źródeł ciepła przy zastosowaniu niskoemisyjnych lub bez emisyjnych nośników energii. Natomiast w czwartym planie ustalono zaopatrzenie w energię ciepłą z miejskiej sieci ciepłej, z sieci gazowej oraz z indywidualnych niskoemisyjnych lub bez emisyjnych źródeł

⁷⁵ Dofinansowanie ze środków: unijnych, WFOŚiGW w Łodzi, Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych, Ministerstwa Sportu i Turystyki, Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi, partnerów.

⁷⁶ Wykonanie dwóch przyłączy przełożono na 2020 r., z dwóch przyłączy zrezygnował odbiorca i realizacja jednego przyłącza planowana jest w 2019 r.

⁷⁷ Pismo z dnia 26 sierpnia 2019 r.

⁷⁸ Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego: dla obszaru położonego w Sieradzu od rejonu ulic Krakowskie Przedmieście i Prostej do granicy administracyjnej miasta zatwierdzony Uchwałą nr XXIII/156/2016 Rady Miejskiej w Sieradzu z dnia 20 maja 2016 r., dla obszaru położonego w rejonie ulicy Grodzkiej i Sienkiewicza w Sieradzu zatwierdzony Uchwałą nr XLVIII/323/2018 Rady Miejskiej w Sieradzu z dnia 15 lutego 2018 r., dla obszaru położonego w rejonie ulicy Witosa, Łąkowej, Prostej i Krakowskie Przedmieście w Sieradzu zatwierdzony Uchwałą nr LV/385/2018 Rady Miejskiej w Sieradzu z dnia 30 sierpnia 2018 r. i dla obszaru położonego w rejonie ulic Reymonta, 11 Listopada, Braterstwa Broni i Bohaterów Września w Sieradzu zatwierdzony Uchwałą nr X/73/2019 Rady Miejskiej w Sieradzu z dnia 30 maja 2019 r.

ciepła, a także z urządzeń wytwarzających energię z OZE za wyjątkiem energii wiatrowej, o łącznej mocy nieprzekraczającej 40 kW.

Sekretarz Miasta wyjaśnił również, iż podczas naboru deklaracji przystąpienia do programów mających na celu ograniczenie niskiej emisji opisanych w punkcie 4 niniejszego wystąpienia Gmina „przesyła do właścicieli sieci gazowej i ciepłowniczej wykazy adresów nieruchomości, których właściciele nieruchomości złożyli deklaracje udziału w ww. programach. W wyniku prowadzonej korespondencji weryfikowane jest zapotrzebowanie na rozbudowę sieci gazowej i ciepłowniczej”.

(akta kontroli str.: 468-492, 898-910)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Zadania, ujęte w strategicznych dokumentach, przyjętych przez Radę Miejską, oraz w realizowanych przez Miasto programach, były w kontrolowanym okresie realizowane. Efektem tego był rozwój infrastruktury energetycznej. Jednak ze względu na ogólnikowość niektórych z wymienionych dokumentów skuteczność tych działań była niewystarczająca. Szczególnie dostęp do sieci gazowej nadal był bardzo ograniczony.

OBSZAR

4. Działania w zakresie zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko procesów zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe.

Opis stanu
faktycznego

Realizacja PGN przedstawiała się następująco:

- *Modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego* – w ramach zadania wykonano kompleksową modernizację wyeksploatowanej infrastruktury oświetleniowej (w której były zastosowane źródła światła typu rtęciowego) na nową z zastosowaniem źródła światła w nowej technologii np. LED, w tym wybudowano i zmodernizowano oświetlenie uliczne na obszarze Starego Miasta. Modernizacja oświetlenia ulicznego odbywa się etapowo, corocznie od 2009 r. Sekretarz Miasta Sieradza wyjaśnił⁷⁹, że „Dzięki takim zabiegom Gmina ogranicza zużycie energii elektrycznej, zmniejszając jednocześnie emisję szkodliwych substancji do atmosfery. Kryterium wyboru lokalizacji kolejnych etapów modernizacji jest wysokość możliwych do uzyskania oszczędności, mierzona, jako różnica ilości łącznej mocy zainstalowanych w niej urządzeń przed i po przeprowadzeniu robót remontowych. Wieloletni Plan Finansowy przewiduje modernizację oświetlenia ulicznego do 2020 r.”. W latach 2014-2020 zaplanowano do poniesienia nakłady w wysokości 2 000 tys. zł. W 2018 r. wydatkowano z budżetu miasta 582,2 tys. zł na budowę i modernizację oświetlenia ulicznego.
- *Racjonalizacja zużycia energii w budynkach użyteczności publicznej miasta Sieradza*, - w ramach zadania przeprowadzono: w 2015 r. termomodernizację Przedszkola Nr 1 na kwotę 233,8 tys. zł oraz działania w kierunku racjonalizacji zużycia energii na kwotę 356,2 tys. zł, termomodernizację Biblioteki Publicznej – w ramach projektu "Rozbudowa, przebudowa i wyposażenie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Sieradzu" (realizowaną w latach 2017-2018). Wartość projektu to 1 394,7 tys. zł, z czego: dofinansowanie z Urzędu Marszałkowskiego w ramach RPO WŁ wyniosło 871,5 tys. zł, środki Urzędu Miasta Sieradza - 523,3 tys. zł. Zadania dotyczące termomodernizacji budynku Urzędu Miasta oraz budynku hotelowo – gospodarczego MOSiR (335,1 tys. zł) zrealizowano

⁷⁹ Pismo z dnia 26 sierpnia 2019 r.

przed 2015 r. Natomiast nie zrealizowano termomodernizacji Domu Pomocy Społecznej.

- *Przyłączenie nowych odbiorców do sieci ciepłowniczej* – Planowane koszty inwestycyjne w okresie 2014-2020 to kwota 8 400,0 tys. zł. Wydatkowano w okresie 2014-2018 kwotę 2 211,9 tys. zł na budowę węzłów, przyłączy i sieci ciepłych pozwalających przyłączyć nowych odbiorców.
- *Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Wojska Polskiego 73* – w ramach przedsięwzięcia inwestycyjnego wykonano w ramach przedsięwzięcia inwestycyjnego pn: „Przebudowa oraz zmiana sposobu użytkowania budynku przy ul. Wojska Polskiego 73 w Sieradzu w celu utworzenia lokali mieszkalnych”. Realizacja nastąpiła w latach 2016-2017 ze środków Banku Gospodarstwa Krajowego w ramach finansowego wsparcia ze środków z Funduszu Dopłat w kwocie 425,8 tys. zł.
- *Budowa bioelektrociepłowni* - Inwestor zakończył działalność, wobec powyższego zadanie nie zostało zrealizowane.
- *Budowa wydajnej kogeneracji* - rozpoczęto realizację inwestycji polegającej na budowie ciepłowni geotermalno-biomasowej w Sieradzu wraz z otworem zatłaczającym Sieradz GT-2 przy ul. Zachodniej 2. Inwestycję tę będzie realizowało PEC. Zostało to opisane w punkcie 3 niniejszego wystąpienia. Sekretarz Miasta Sieradza wyjaśnił⁸⁰, iż zgodnie z *ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw*⁸¹ oraz *rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 października 2018 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie standardów emisyjnych dla niektórych rodzajów instalacji, źródeł spalania paliw oraz urządzeń spalania lub współspalania*⁸², działalność CM-1 (w obecnym wymiarze) zostanie zakończona do 31 grudnia 2022 r. lub nastąpi zmodernizowanie istniejącego parku maszynowego, w szczególności kotłów wodnych. Nowa inwestycja będzie częściowo korzystała z sieci przesyłowych, mediów należących do istniejącej Ciepłowni Miejskiej.
- *Modernizacja oświetlenia w częściach wspólnych budynków wielorodzinnych* - Sieradzka Spółdzielnia Mieszkaniowa w latach 2017-2018 wydatkowała na ten cel 344,5 tys. zł, do końca 2019 r. planuje realizację zadania na kwotę ok. 430,1 tys. zł.
- *Modernizacja infrastruktury ciepłowniczej PEC Sieradz* – na realizację zadania w latach 2014-2020 zaplanowano kwotę 34 400,0 tys. zł. W latach 2016-2017 wykonano: modernizację instalacji odpylania dla kotła WR10/M Nr 3 (750,0 tys. zł), modernizację instalacji odpylania oraz kotła WR10/7 EM Nr 4 (2 861,1 tys. zł). W latach 2014-2018 zrealizowano modernizację i remonty: sieci, przyłączy, węzłów ciepłych na kwotę 1 196,0 tys. zł.
- *Budowa odnawialnego źródła energii w MPWiK w Sieradzu* – zadanie nie zostało zrealizowane, ponieważ w MPWiK w dwóch budynkach zamontowano pompy ciepła (2 189,0 tys. zł).
- *Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów mogących wpływać na ograniczenie emisji zanieczyszczeń* - zadanie zrealizowano poprzez wprowadzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w rozdziale ustalającym zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, zapisu o obowiązku stosowania niskoemisyjnych lub bezemisyjnych nośników

⁸⁰ Pismo z dnia 26 sierpnia 2019 r.

⁸¹ Dz. U. z 2014 r., poz. 1101.

⁸² Dz.U. z 2018 r., poz. 2097.

energii cieplnej z zakazem stosowania paliw o emisji przekraczającej dopuszczalne normy.

(akta kontroli str.: 466-467, 898-947)

Miasto skutecznie wnioskowało o środki do WFOŚiGW w Łodzi z następujących programów: „Program ograniczenia niskiej emisji – edycja I” oraz „Program ograniczenia niskiej emisji– edycja II”. Celem programów było zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery (w szczególności pyłów PM_{2,5}, PM₁₀) oraz emisji CO₂ w strefach, w których występują przekroczenia dopuszczalnych norm jakości powietrza. Program przewiduje udzielenie dofinansowania do 40% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia – likwidacji starego źródła ciepła (pieca węglowego) i zastąpienie go „ekologicznym” źródłem ciepła. W ramach tych programów zlikwidowano odpowiednio: 218 i 132 niskoemisyjne źródła ciepła. Koszt pierwszego zakończonego programu wyniósł 3 644,2 tys. zł, w tym dofinansowanie 1 398,7 tys. zł. Program był realizowany w latach 2016-2018. Drugi program został zakończony w sierpniu 2019 r. Łączna kwota przeznaczona na to zadanie wynosiła 2 917,9 tys. zł, w tym dofinansowanie z WFOŚiGW w Łodzi – 1 327,0 tys. zł.

Urząd Miasta Sieradza aplikował o środki w ramach RPO WŁ lata 2014–2020⁸³, na realizację projektu związanego z instalacją fotowoltaiki, do którego chęć przystąpienia zadeklarowało 255 mieszkańców Sieradza. Planowane koszty prac projektowych oraz kosztów robót budowlanych wynosiły 6 575,4 tys. zł. Ostatecznie Gmina Miasto Sieradz nie znalazła się na liście projektów wybranych do dofinansowania. Gmina w dniu 29 maja 2019 r. złożyła protest dotyczący przeprowadzonej oceny merytorycznej złożonego wniosku.

Miasto podejmowało również działania w zakresie poprawy jakości powietrza w Sieradzu poprzez ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń z lokalnych źródeł ciepła. Aplikowała o środki do programu realizowanego przez WFOŚiGW w Łodzi "Poprawa jakości powietrza poprzez likwidację niskiej emisji realizowana w ramach Programu KAWKA", który miał być realizowany w latach 2015-2018. Do projektu zgłosiło się 178 osób, które deklarowały chęć wymiany niskoemisyjnych źródeł ciepła. Gmina nie otrzymała dofinansowania.

(akta kontroli str.: 657-661, 681-695, 898-947, 976-978)

Jako dobrą praktykę NIK dostrzega realizację przez Miasto programu dopłat do likwidacji niskoemisyjnych źródeł ciepła i przyłączenia się do sieci ciepłowniczej. W dniu 10 sierpnia 2017 r. przyjęto uchwałę nr XL/255/2017⁸⁴ Rady Miejskiej w Sieradzu w sprawie zasad udzielania dotacji celowej na dofinansowanie kosztów przedsięwzięć mających na celu ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń z lokalnych źródeł ciepła na terenie miasta Sieradza poprzez przyłączenie budynków do sieci ciepłowniczej. Program ten jest realizowany w ramach projektu „Sieradz bierze oddech” i była to inicjatywa własna Prezydenta Miasta Sieradza. W ramach programu możliwe było udzielenie dofinansowania właścicielom nieruchomości na likwidację starego źródła ciepła i przyłączenie do sieci ciepłowniczej. Dotacja wynosiła do 60% kosztów kwalifikowanych. Liczba przyznanych dotacji jest ograniczona wysokością środków finansowych, odpowiadających wysokości dywidendy, którą Gmina otrzymuje z PEC i przeznaczonych na ten cel w uchwale budżetowej w danym roku.

W poszczególnych latach 2017-2019 na podłączenie do sieci ciepłowniczej i wykonanie węzła cieplnego udzielono: 4 dotacji celowych w 2017 r. na łączną

⁸³ Nabór Nr RPLD.04.01.02-IZ.00-10-001/17 prowadzony przez ROP WŁ 2014-2020 w ramach Osi priorytetowej IV. Gospodarka niskoemisyjna, Działanie IV.1 Odnawialne źródła energii Poddziałanie, IV.1.2 Odnawialne źródła energii.

⁸⁴ Dz. Urz. Woj. Łódz. nr 3778 z dnia 31 sierpnia 2017 r.

kwotę 55,7 tys. zł, 13 dotacji celowych w 2018 r. na łączną kwotę 176,8 tys. zł oraz 20 dotacji celowych na łączną kwotę 248,8 tys. zł w 2019 r.

Ze względu na ciągle zainteresowanie powyższym programem Prezydent Miasta Sieradza wnioskował o zwiększenie środków w budżecie miasta w 2019 r. na ten cel o 51,0 tys. zł, co umożliwiłoby udzielenie 4 dotacji.

(akta kontroli str.: 898-947)

Na zlecenie Miasta w 2018 r. wykonany został otwór geotermalny Sieradz GT-1 - pierwszy otwór eksploatacyjny (produkcyjny) wykonany w Sieradzu i przeznaczony głównie na potrzeby ciepłownicze. Sekretarz Miasta Sieradza wyjaśnił⁸⁵, że „otwór Sieradz GT-1 wykonano na podstawie Projektu robót geologicznych dla rozpoznania i udokumentowania zasobów wód termalnych z poziomu dolnojurajskiego w Sieradzu (Noga i in., 2016) zatwierdzonego decyzją Marszałka Województwa Łódzkiego z dnia 29.11.2016⁸⁶. Celem projektowanego otworu Sieradz GT-1 było rozpoznanie występowania i wykształcenia utworów wodonośnych, określenie parametrów hydrogeologicznych, perspektywicznych horyzontów wodonośnych oraz mineralizacji, wydajności i temperatury wód w utworach jury dolnej”. Na ten cel przeznaczono środki w kwocie: 12 612,3 tys. zł⁸⁷.

(akta kontroli str.: 898-947)

Miasto w ramach edukowania społeczeństwa uruchomiło w 2016 r. projekt „Sieradz bierze oddech”. Celem projektu jest przybliżenie wiedzy mieszkańcom o stanie jakości powietrza na terenie miasta Sieradza, wskazanie niezbędnych działań w zakresie poprawy jakości powietrza oraz życia mieszkańców, zwiększenia świadomości i zachęcenia do właściwych działań we własnym zakresie. W ramach tego projektu na portalu społecznościowym utworzono profil „Sieradz bierze oddech”⁸⁸, a ponadto organizowano konferencje poświęcone tematyce ekologicznej.

(akta kontroli str.: 681, 695, 898-947)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie podejmowane działania w zakresie zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko procesów zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe.

Gmina realizowała szereg działań w zakresie ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko procesów zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe. W tym zakresie sukcesywnie realizowano program ograniczenia niskiej emisji (dwie edycje) oraz z własnej inicjatywy Gmina realizowała dopłaty do przyłączy do sieci ciepłowniczej, których efektem była redukcja emisji zanieczyszczeń oraz wzrost świadomości mieszkańców na temat dbałości o czyste powietrze. Ponadto od 2009 r. realizowano wymianę oświetlenia ulicznego na energooszczędne. Podjęto również działania w zakresie zwiększenia ilości odnawialnych źródeł energii. Jednak program, którego celem była instalacja urządzeń fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych z przyczyn niezależnych od Gminy nie został zrealizowany. Gmina zrealizowała odwiert geotermalny GT-1, natomiast PEC rozpoczął budowę ciepłowni geotermalnej z wykorzystaniem ww. odwiertu.

⁸⁵ Pismo z dnia 26 sierpnia 2019 r.

⁸⁶ Znak: RŚV.7430.93.2016.MP.

⁸⁷ Źródło: <https://www.nasze.fm/news,27827>.

⁸⁸ <https://www.facebook.com/sieradzbierzeoddech>.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Dokonanie aktualizacji *Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Sieradza*, z określeniem konkretnych kierunków działań i organizacji zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną oraz paliwa gazowe.
2. Opracowanie systemu monitorowania wskaźników realizacji zadań przyjętych w *Założeniach do planu zaopatrzenia* (aktualizacji).

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 04 listopada 2019 r.

Kontroler
Lidia Różycka
gł. specjalista kp.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji
p.o. Dyrektora
Sławomir Grzelak

/-/

.....
podpis

/-/

.....
podpis